

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Designing and Implementing Dramatic Theater Technique and its
Effect on Self-Control and Academic Adaptation of Primary School
Students

M. Rezaei Rad

¹.Corresponding author: Assistant Professor, Department of Educational Technology, Sari Branch,
Islamic Azad University, Sari, Iran

ABSTRACT

Keywords:

- . Academic adaptation
- . Dramatic theater technique
- . Elementary students
- . Instructional Design
- . Self-control

.Corresponding author
✉mojtabarezaeirad@yahoo.com

Background and objective: Creative education methods strengthens students' deeper understanding of concepts, critical thinking and motivation to learn. Based on this, the current research aimed to design and implement dramatic theater techniques and evaluate their effect on self-control and academic adaptation. **Method:** This research was conducted using a semi-experimental method with a pre-test and post-test design and involving experimental and control groups, on 40 male students of the second grade of elementary school in Juibar city in 2023-2024, who were randomly selected and placed in two groups of 20. using Tanji Self-Control Scale and Baker and Seriak's academic adjustment as measurement tools, mean and standard deviation were used as descriptive statistics, including mean and standard deviation, were used, and covariance analysis was performed to generalize the results. **Findings:** that the use of dramatic theater technique in primary education has a positive effect on students' self-control and academic adjustment. This effect was more evident in the case of academic adjustment (90%) and in the case of self-control (31%). **Conclusion:** Dramatic theater is an effective way to improve self-control skills and academic adaptation of second grade students in science. Therefore, it is recommended that teachers use the dramatic theater technique in science classrooms if possible to make students' learning more sustainable, and more enjoyable.

ISSN (Online):

DOI: 10.48310/reek.2024.16535.1319

Received: 20 June 2024

Reviewed: 20 September 2024

Accepted: 26 October 2024

PP: 102-117

Citation (APA): Rezaei Rad.M. (2024). Designing and implementing dramatic theater technique and its effect on self-control and academic adaptation of primary school students. *the journal of research and Innovation in elementary education*, 6(12), 102-117.

 <https://doi.org/10.48310/reek.2024.16535.1319>

طراحی و اجرای تکنیک تئاتر نمایشی و تأثیر آن بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی

مقاله پژوهشی

مجتبی رضایی راد

استادیار گروه تکنولوژی آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی ایران، ساری، ایران

چکیده

زمینه و هدف: آموزش خلاقانه باعث درک عمیق‌تر مفاهیم، تفکر انتقادی و تقویت انگیزه یادگیری در دانش‌آموزان می‌شود. بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف طراحی و اجرای تکنیک تئاتر نمایشی و تأثیر آن بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی، انجام شد. **روش:** این پژوهش با روش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه‌های آزمایش و کنترل، بر روی ۴۰ دانش‌آموز پسر مشغول به تحصیل در پایه دوم ابتدایی شهرستان جویبار، در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ انجام شد؛ این دانش‌آموزان به صورت تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و در دو گروه ۲۰ نفره قرار گرفتند و با استفاده از پرسشنامه خودکنترلی تانگی و همکاران و پرسشنامه سازگاری تحصیلی بیکر و سریاک به عنوان ابزار اندازه‌گیری، میانگین و انحراف معیار به عنوان شاخص‌های آمار توصیفی و تحلیل کواریانس برای تعمیم نتایج، انجام شد. پایایی آن به روش همسانی درونی بر روی دو نمونه آماری با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۸۳ و ۰/۸۵ به دست آمد. ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده برای این پرسشنامه در پژوهش حاضر، ۰/۸۸ است که نمایانگر پایایی مطلوب آن است. **یافته‌ها:** استفاده از تکنیک تئاتر نمایشی در آموزش درس علوم پایه دوم، تأثیر مثبت معناداری بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دارد. این تأثیر در مورد سازگاری تحصیلی (۰/۹۰) بیشتر از خودکنترلی (۰/۳۱) بود. نتیجه‌گیری: تئاتر نمایشی، روشی مؤثر برای ارتقای مهارت‌های خودکنترلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان پایه دوم، در درس علوم است؛ بنابراین، توصیه می‌شود معلمان در صورت امکان از تکنیک تئاتر نمایشی در کلاس‌های درس علوم استفاده کنند تا یادگیری دانش‌آموزان را پایدارتر و لذت‌بخش‌تر سازند.

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.48310/reek.2024.16535.1319

واژه‌های کلیدی:

. تکنیک تئاتر نمایشی
. خودکنترلی
. سازگاری تحصیلی
. طراحی آموزشی

نویسنده مسئول

mojtabarezaeirad@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۳۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۶/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۰۵

شماره صفحات: ۱۱۷-۱۰۲

مقدمه

مدرسه و محیط آموزشی در دوره ابتدایی، نخستین جامعه‌ای است که کودکان بعد از خانواده وارد آن می‌شوند و در آن، نخستین تجارب زندگی اجتماعی، بسیاری از برداشتهای ذهنی و بازخوردها را نسبت به زندگی، تجربه می‌کنند. در این دوره از زندگی، تغییرات شناختی، عاطفی و اجتماعی به سرعت رخ می‌دهد و فائق آمدن بر این تغییرات، انعطاف‌پذیری افراد را می‌طلبد. از این‌رو، خودکنترلی (Self-Control) و درک چگونگی سازگارشدن با چالش‌های مختلف، از جمله چالش‌های تحصیلی و به‌عبارتی سازگاری تحصیلی (Academic adjustment)، مورد توجه جدی پژوهشگران تعلیم و تربیت قرار دارد (حاتمیان، ۱۳۹۷؛ مولایی و همکاران، ۱۳۹۹؛ بشرپور و عینی، ۱۴۰۱). با این حال، با همه کوشش‌های به‌عمل آمده در نظام‌های آموزشی، بسیاری از دانش‌آموزان نسبت به مدرسه و کلاس درس بی‌توجه هستند؛ زیرا علاقه و انگیزه کافی ندارند. این عوامل، موجب بی‌علاقگی به مدرسه و در نهایت، ترک تحصیل آن‌ها می‌شود (Conner, 2016). در این میان، از جمله متغیرهایی که به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم با یادگیری، پیشرفت تحصیلی و موفقیت دانش‌آموزان ارتباط دارد، خودکنترلی است (احمدی جویباری، ۱۳۹۶). همچنین خودکنترلی، با عبارت «کنترل بر شناخت، رفتار و هیجان در شرایط گوناگون محیطی توسط خود»، تعریف می‌شود و با حوزه‌هایی مانند شناخت، عاطفه، عملکرد و توجه، مرتبط است (قلیپور و همکاران، ۱۴۰۱). در واقع، خودکنترلی، توانایی غلبه بر افکار، احساسات و الگوهای رفتاری است که منجر به انطباق و تسهیل موفقیت در عرصه‌های مختلف زندگی می‌شود (الوانی، دانایی فرد، ۱۳۹۶). از سوی دیگر، خودکنترلی، راه‌اندازی، افزایش‌دادن، حفظ‌کردن یا کاهش‌دادن هیجانات مثبت و منفی خود در پاسخ و متناسب با رخدادهای محیطی نیز تعریف شده است (Raskind et al, 2014). با این وصف، خودکنترلی فرآیندی است که طی آن، فرد رفتار خود را پایش می‌کند و بر اساس اهداف، استانداردها و معیارهایی که دارد، درباره رفتار خود قضاوت می‌کند و با توجه به نتیجه قضاوت، رفتار خود را تنظیم می‌کند (لطفی امیری و همکاران، ۱۳۹۱)؛ لذا، خودکنترلی در دستیابی به اهداف زندگی و رشد بهینه کودکان بسیار مؤثر است (علیپور و همکاران، ۱۴۰۲). در حقیقت، وقتی که، فردی کار و فعالیت را به‌طور خودجوش انجام می‌دهد، نه تنها احساس خستگی و ناامیدی به او دست نمی‌دهد، بلکه احساس می‌کند انرژی و نیروی او افزایش یافته است (شفیعی و روانان، ۱۳۹۹). به‌طور کلی، حس درونی خودکنترلی، شاخص معنی‌داری برای سلامت ذهنی است که زمینه‌های پیشرفت تحصیلی و سازگاری تحصیلی را فراهم می‌کند (حافظی، ۱۳۹۰). وقتی دانش‌آموزان فعالیت‌های خودشان را ثبت می‌کنند، در یک موقعیت بهتری برای ارزیابی اهداف تحصیلی‌شان قرار می‌گیرند، احتمالاً هدف‌های جدیدی را انتخاب می‌کنند و رفتارشان را تغییر می‌دهند. این راهبرد به‌نوعی دانش‌آموزان را از حالت منفعل بودن خارج کرده و زمینه‌های لازم را برای تلاش و فعالیت هوشمندانه و مؤثر جهت بهبود و پیشرفت آنان فراهم می‌کند (Duckworth et al., 2019).

یکی دیگر از موضوعاتی که به‌ویژه در طی دو دهه گذشته، تلاش و توجهات تجربی و نظری فراوانی را به خود جلب کرده است، بحث سازگاری است (بشرپور و عینی، ۱۴۰۱). سازگاری، توانایی ایجاد ارتباط متقابل با دیگران در زمینه خاص اجتماعی است به طریقی که در عرف جامعه، پذیرفته و ارزشمند باشد (حاتمیان، ۱۳۹۷). با این وصف، فرآیند سازگاری، باعث اجتماعی‌شدن دانش‌آموزان می‌شود و کمبود مهارت‌های اجتماعی، باعث بروز اختلال‌های رفتاری مانند بزهکاری، نقص در عملکرد تحصیلی، فرار از مدرسه، رفتارهای ضد اجتماعی و اختلال‌های روانی در آینده خواهد شد (Freilich & Shechtman, 2010). بر این اساس، سازگاری، افراد را قادر می‌سازد تا رفتار دیگران را درک و پیش‌بینی کنند؛ رفتار خود را مهار کنند و تعاملات اجتماعی خود را تنظیم نمایند (ساریخانی و همایی، ۱۳۹۳). همچنین، سازگاری «توانایی آمیزش، انطباق، مصالحه، همکاری و کنار آمدن با خود، محیط و دیگران» تعریف شده است (صبحی قراملکی و همکاران، ۱۳۹۵). در این میان، سازگاری تحصیلی، یکی از مفاهیم کلیدی در روان‌شناسی تربیتی است و به وضعیتی گفته می‌شود که به توانایی دانش‌آموزان در تطابق با محیط تحصیلی و موفقیت در یادگیری اشاره دارد باشد

(حاتمیان، ۱۳۹۷). این مفهوم با این که تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد، با خودکنترلی، همبستگی و پیوند مثبت معناداری دارد (Kamel, 2018). با این وصف، سازگاری تحصیلی به معنای توانایی فرد در انطباق با شرایط و الزامات محیط آموزشی است و شامل ابعادی است که به موفقیت تحصیلی، توانایی در مدیریت زمان، تنظیم هیجانات و برقراری روابط مثبت با همکلاسی‌ها و معلمان کمک می‌کند (محمدامین‌زاده؛ محمدامین‌زاده، ۱۳۹۷). عوامل تأثیرگذاری که بر سازگاری تحصیلی شناسایی شده‌اند؛ عبارتند از: عوامل فردی شامل ویژگی‌های شخصیتی، انگیزه، خودکارآمدی؛ عوامل اجتماعی شامل حمایت خانواده، روابط اجتماعی با همسالان؛ عوامل محیطی شامل کیفیت مدرسه و برنامه‌های آموزشی (Van Rooij et al., 2017). از سوی دیگر، سازگاری تحصیلی شامل چندین بعد است؛ از جمله: سازگاری عاطفی یا توانایی مدیریت احساسات و استرس‌های مرتبط با تحصیل؛ سازگاری اجتماعی یا توانایی برقراری ارتباط مؤثر با دیگران و ایجاد روابط مثبت؛ سازگاری شناختی یا توانایی درک و پردازش اطلاعات و حل مسائل (جدیدی، ۱۳۹۸)؛ بنابراین، دانش‌آموزانی با سازگاری تحصیلی بالا، در حوزه تحصیلی، موفق بوده؛ به شبکه‌های حمایتی قوی دسترسی دارند؛ دشواری‌های تحصیلی کمتری را تجربه می‌کنند و در مواجهه با موانع و چالش‌های تحصیلی، سازگاری تحصیلی خود را حفظ می‌کنند (شادکام و همکاران، ۱۳۹۰). با توجه به تعریف خودکنترلی که به معنای توانایی فرد در کنترل احساسات و رفتارهای خود برای رسیدن به اهداف است، خودکنترلی می‌تواند به بهبود سازگاری تحصیلی کمک کند؛ به‌عنوان مثال، دانش‌آموزانی که توانایی بیشتری در خودکنترلی دارند، در مواجهه با چالش‌های تحصیلی بهتر عمل می‌کنند و از نظر عاطفی و اجتماعی سازگارتر هستند (حاتمیان، ۱۳۹۷؛ حاجی شمسایی و همکاران، ۱۳۹۲؛ بشرپور و عینی، ۱۴۰۱). بنابراین، مهارت خودکنترلی به دانش‌آموزان ابتدایی که از طریق مشاهده فعالیت‌های خود، ارزیابی، ثبت و تقویت پاسخ‌های خود صورت می‌گیرد، باعث کاهش وابستگی دانش‌آموز به معلم، شکل‌گیری مهارت‌های نظارتی ارزشمند و سازگاری تحصیلی قابل ملاحظه‌ای می‌شود (Li et al., 2022).

بر اساس اهمیت ویژه توجه به دوره ابتدایی، معلمان این دوره لازم است از روش‌ها و راهبردهای نوینی برای آموزش دانش‌آموزان استفاده کنند (ابوالقاسمی و محمدی، ۱۳۹۹)؛ زیرا، تکنیک‌ها و راهبردهای تدریس، مدام تغییر می‌کنند و رویکردهای جدید به تکامل می‌رسند و در این میان، پویایی تدریس در کلاس درس نیز هر روز در حال تغییر شکل است (VanPatten & Williams, 2020). در حقیقت، روش تدریس مناسب از مهم‌ترین پایه‌های کیفیت‌بخشی تدریس و آموزش محسوب می‌شود (رضایی و بختیار، ۱۳۹۳)؛ از همین رو، هم‌زمان با نهادینه‌شدن نقش و اهمیت آموزش و پرورش در رشد و توسعه جوامع، متخصصان کوشش‌های زیادی را برای علمی‌کردن و پویاسازی امر تدریس انجام داده‌اند (رجبی و علیمرادی، ۱۳۹۸)؛ به‌طوری‌که، بسیاری از روان‌شناسان تربیتی و مربیان آموزشی اعتقاد دارند، موقعیت یادگیری باید چنان سازمان‌دهی شود که هر شاگرد بر اساس توانایی‌های خود به فعالیت بپردازد (VanPatten & Williams, 2020)؛ در همین راستا، از میان روش‌های نوین و خلاقانه برای ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در دوره ابتدایی، استفاده از تکنیک تئاتر نمایشی می‌تواند مؤثر واقع گردد (Bakare & James, 2019)؛ به‌عبارت دیگر، تئاتر نمایشی به‌عنوان یک رسانه آموزشی، می‌تواند به دانش‌آموزان در یادگیری مفاهیم مختلف، تقویت مهارت‌های تفکر انتقادی، حل مسئله و ارتباطی، همچنین، افزایش اعتمادبه‌نفس و عزت‌نفس آن‌ها کمک کند (Basyiroh & Yuniarti, 2020). با این حال، استفاده از تکنیک‌های نمایش و اجرا، به‌عنوان رسانه آموزشی برای بهینه‌سازی یادگیری، مفهوم جدیدی نیست (Van de Water, 2021). در طول تاریخ، نمایش و تئاتر به‌طور مؤثر برای آموزش استفاده شده است. اخیراً نیز در جهان، نسبت به گذشته بر مقوله تعلیم و تربیت از طریق نمایش، تأکید بیشتری شده و در جوامع مختلف به‌تدریج مسیر روبه‌رشدی را طی کرده است (Goldstein & Lerner, 2017). در این رویکرد آموزشی، از نمایش، تخیل، تصویرسازی ذهنی، اعمال بدنی و پویایی گروه، بهره گرفته می‌شود تا با ترکیبی از هنر، بازی، حساسیت هیجانی و تفکر روشن، به کودکان کمک کند ابعاد روان‌شناختی مشکل خود را کشف کنند. به این ترتیب، کودکان از طریق به‌نمایش درآوردن آن‌ها از راه گفت‌وگو، به بازنگری مشکل

خود می‌پردازند (Lang-Ree, 2023). با این وصف، مهم‌ترین ارزش طراحی آموزشی مبتنی بر تکنیک تئاتر نمایشی آن است که می‌تواند مهارت‌هایی را که فراتر از روش حل مسئله هستند، آموزش دهد (محمدپور ورنندی و همکاران، ۱۳۹۸)؛ به عبارت دیگر، در تکنیک تئاتر نمایشی از تکنیک‌هایی از جمله ایفای نقش، بازی در برنامه‌های مرتبط با فعالیت‌های اجتماعی، پیش‌بینی باورها و رفتارهای دیگران استفاده می‌شود تا مشکلات مرتبط به فعالیت‌های شخصی و اجتماعی افراد بهبود یابد (Berghs et al., 2022). در واقع، تئاتر درمانی یک روش درمانی است که عمدتاً به شرکت‌کنندگان برای بازسازی و حل مشکلات روان‌شناختی و اجتماعی در یک بافت واقعی کمک می‌کند (امیری و همکاران، ۱۳۹۱). طراحی آموزشی مبتنی بر تکنیک تئاتر نمایشی، این فرصت را به افراد می‌دهد که مشکلاتشان را به جای صحبت کردن صرف، با استفاده از نمایش و اجرا، حل و فصل کنند (Corbett et al., 2019). با توجه به اهمیتی که این رده سنی برای مسئله تربیت و ایجاد مهارت دارد، بررسی این مقوله در دانش‌آموزان ابتدایی می‌تواند نکات مهمی را آشکار سازد (ناصری و همکاران، ۱۴۰۰)؛ لذا، یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های فرایندهای نمایشی این است که به افراد، فرصت برای خودآگاهی، همکاری و تقسیم مسئولیت‌ها داده می‌شود. همچنین، به آنان این فرصت را می‌دهد که الهام بگیرند؛ تجربیات جدیدی کسب کنند؛ با خود و دیگران در صلح باشند و با دیگران مدارا کنند؛ زیرا، با برپایی نمایش، افراد می‌توانند خود را بهتر بشناسند؛ شخصیتی خلاق در خود پرورش دهند و توانایی‌های خود را درک کنند (Kayılı & Erdal, 2021). از سویی، این روش، کودکان را در گردآوری و سازماندهی اطلاعات درباره مسایل اجتماعی و تعاون، همکاری و کسب مهارت‌های زندگی کمک می‌کند. این روش به کودکان این فرصت را می‌دهد تا چیزهایی را که در جهان واقعی امکان یا اجازه بروز آن‌ها وجود ندارد، بیرون بریزند؛ لذا، فرصت بهبود روابط بین فردی و دستیابی به نتایج عملی و تجربی مهیا می‌شود (Darling-Hammond, 2016)؛ در همین راستا ناصری و (ناصری و همکاران، ۱۴۰۰) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که شرکت در کلاس‌های هنری نمایش، بر ارتقای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به‌طور معناداری مؤثر بوده است؛ به طوری که، تکنیک تئاتر نمایشی بر مهارت اجتماعی در ابعاد همکاری، ابراز وجود، خویشتن‌داری و همدلی، تأثیر مثبت و معناداری داشته است. نتایج پژوهش الام (Alam, 2021) نیز نشان داده است که استفاده از تکنیک‌های نمایشی بر سازگاری تحصیلی و بر نتایج یادگیری دانش‌آموزان تأثیرگذار می‌باشد. در مطالعه‌ای که هدف آن درک اهمیت نمایش‌های پیش‌دبستانی و آموزش‌های نمایش‌محور بوده است، مشخص شد که تکنیک تئاتر نمایشی، تخیل دانش‌آموزان و توانایی تفکر مستقل را اصلاح می‌کند (Tombak, 2014). همچنین، استفاده از تئاتر نمایشی، به‌طور مثبت معناداری، یادگیری و مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد (Basom, 2005). در پژوهشی دیگر، پایاپائو و کندویانی (Papaioannou & Kondoyianni, 2019) نشان دادند که تکنیک‌های تئاتر نمایشی در تدریس و آموزش به ایجاد فضای مناسب برای تعامل، ارتباط، همکاری و پذیرش متقابل بین دانش‌آموزان کمک می‌کند. همچنین، آلاسماری و الشائیل (Alasmari & Alshae'el, 2020) در پژوهشی دیگر به این نتیجه دست یافتند که استفاده از تکنیک تئاتر نمایشی، مهارت‌های ارتباطی، یادگیری مشارکتی و سازگاری تحصیلی را به‌طور معناداری افزایش داده است. در پژوهش مندز مارتینز و فرناندز-ریو (Méndez Martínez & Fernandez-Rio, 2021) نیز نشان داده شده است که تکنیک تئاتر نمایشی خلاقیت دانش‌آموزان (تسلط، انعطاف‌پذیری، تخیل و اصالت) را به‌طور معنی‌داری افزایش می‌دهد. از سویی، تکنیک تئاتر نمایشی تضمین می‌کند که افراد، خود و محیط خود را عمیقاً درک کنند، مهارت درک دیدگاه‌های دیگران در آن‌ها پرورش یابد و سبب کسب تجربه از رویدادها و شرایط مختلف شود؛ در نتیجه خودکنترلی و سازگاری دانش‌آموزان افزایش یابد (رحیمی و زارعی، ۱۳۹۵). برگس و همکاران (Berghs et al., 2022) نیز به این نتیجه رسیدند که نمایش درمانی، تأثیر مثبت معناداری بر مشکلات کلی روانی-اجتماعی، مشکلات درونی و برونی‌سازی، عملکرد اجتماعی، فرایندهای مقابله‌ای، تنظیم هیجانات، هویت اجتماعی و رشد شناختی کودکان و نوجوانان داشته است. به نظر می‌رسد مطالعه و بررسی طراحی و اجرای تکنیک تئاتر نمایشی و تأثیر آن بر متغیرهای وابسته خودکنترلی و

سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی، دارای اهمیت فراوانی باشد؛ چراکه، کمتر پژوهشی یافت می‌شود که در کشور ما و به‌ویژه در جامعه آماری مورد نظر این پژوهش (دانش‌آموزان پسر پایه دوم ابتدایی شهر جویبار) به آن پرداخته باشد و نتایج علمی حاصل از آن، از سوی آموزش و پرورش، مدارس و حتی آموزشگاه‌های علمی، به‌صورت کاربردی جهت رشد و ارتقای خودکنترلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان مورد استفاده قرار گیرد؛ از همین‌رو، مطالعه و پژوهش در خصوص تأثیر طراحی و اجرای تکنیک تئاتر نمایشی - که اهمیت آن در رشد استعدادها و توانایی‌های دانش‌آموزان، مغفول واقع شده است و یا کمتر مد نظر قرار گرفته است - مورد توجه ویژه قرار گیرد؛ بنابراین، ضرورت دارد با توجه به ضعف آگاهی، کمبودها و نقص‌ها در این زمینه خاص، جهت گسترش دامنه علمی و پژوهشی، به انجام چنین پژوهشی اهمیت داده شود تا تأثیر و یا عدم تأثیر طراحی و اجرای تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی، مشخص گردد. با توجه به موارد مطرح شده، از آن‌جا که، جامعه امروز برای انجام فعالیت‌های خود به تربیت کودکانی اجتماعی، مبتکر و خلاق، با انگیزه و با نشاط، امیدوار و آینده‌نگر، نیاز دارد و نوآموزان و دانش‌آموزان، بزرگ‌ترین سرمایه‌های انسانی هر جامعه‌ای محسوب می‌شوند که با به‌کارگیری علم و دانش و مهارت‌های آموخته‌شده، می‌توانند گام‌های استواری در جهت رشد و آبادانی بردارند، همچنین، با توجه به اهمیت موارد ذکر شده، پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این پرسش اصلی است که تأثیر طراحی و اجرای تکنیک‌های تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی چگونه است؟ پاسخ به این پرسش می‌تواند نقش مهمی در ارتقای کیفیت آموزش و پرورش و بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد و نتایج آن می‌تواند به معلمان، والدین و سیاست‌گذاران در اتخاذ تصمیمات بهتر کمک کند.

روش

با توجه به هدف اصلی پژوهش حاضر، مبنی بر تأثیر طراحی و اجرای تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان، این پژوهش به روش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه‌های آزمایش و کنترل انجام شده است. جامعه آماری، عبارت است از تمامی دانش‌آموزان پسر مشغول به تحصیل در مدارس ابتدایی شهرستان جویبار در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ که برای انتخاب مدرسه و پایه تحصیلی از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای، استفاده شده است. در واقع، در خوشه نخست، از میان تمامی مدارس شهری و روستایی، به‌صورت کاملاً تصادفی، مدارس شهری انتخاب شد. در خوشه دوم، از بین همه مدارس دولتی و غیردولتی، به صورت کاملاً تصادفی مدارس دولتی انتخاب گردید. در خوشه سوم، از بین مدارس ابتدایی اول (پایه‌های اول، دوم و سوم) و دوم (پایه‌های چهارم، پنجم و ششم) به‌صورت کاملاً تصادفی، مدارس ابتدایی اول، انتخاب شد. در خوشه چهارم، از بین پایه‌های اول، دوم و سوم، به‌صورت کاملاً تصادفی، پایه دوم، انتخاب شد. در خوشه پنجم، از بین پایه‌های اول، دوم و سوم، به‌صورت کاملاً تصادفی، پایه دوم، انتخاب شد. در خوشه ششم، از بین مدارس دخترانه و پسرانه، به‌صورت کاملاً تصادفی، مدارس پسرانه، انتخاب شد. در نهایت، از میان همه مدارس ابتدایی دولتی نوبت اول پسرانه شهری، یک مدرسه جهت اجرای این طرح انتخاب شد. در مرحله بعد، به صورت کاملاً تصادفی (با استفاده از قرعه‌کشی) تعداد ۴۰ نفر از دانش‌آموزان انتخاب شدند و در یک کلاس به تعداد ۲۰ نفر دانش‌آموز به‌عنوان گروه آزمایش و یک کلاس دیگر به تعداد ۲۰ نفر دانش‌آموز به عنوان گروه کنترل انتخاب شدند. معیارهای ورود عبارت بود از تکمیل فرم رضایت‌نامه از سوی دانش‌آموزان و والدین آن‌ها (شرط اصلی ورود آزمودنی‌ها به این مطالعه) و حضور در پایه دوم ابتدایی و معیار خروج، نارضایتی از مشارکت در طرح پژوهشی در هر مرحله و جلسه بود. در واقع، آزمودنی در انتخاب همکاری با مجری طرح، کاملاً آزاد بوده است. با این حال، کلیه آزمودنی‌ها در تمامی جلسات حاضر بوده و با مجریان همکاری داشتند. برای جمع‌آوری اطلاعات، از دو روش بهره‌گیری شد: روش کتابخانه‌ای، جهت مطالعه مبانی نظری و دستیابی به جدیدترین مقالات مرتبط با موضوع پژوهش از شبکه اینترنت (جهت رجوع به سایت‌های معتبر علمی دانشگاهی و پژوهشی) و در روش میدانی، پس از مشخص شدن آزمودنی‌ها و گمارش تصادفی آن‌ها در هر یک از

گروه‌های آزمایش و کنترل، از کلیه آزمودنی‌ها، تقاضا شد به سؤالات پرسشنامه خودکنترلی تانگی و همکاران (Baker & Siryk, 2004) و پرسشنامه سازگاری تحصیلی بیکر و سرباک (Baker & Siryk, 1984) به‌عنوان پیش‌آزمون پاسخ دهند؛ سپس، فقط برای آزمودنی‌های گروه آزمایش جلسات آموزش مبتنی بر تئاتر نمایشی از درس علوم، طی ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای و به مدت یک ماه اجرا شد؛ اما برای گروه کنترل معلم همان محتوا را با روش معمول تدریس کرد. قابل ذکر است، محتوای جلسات از فصل دهم (آشپانه‌ها: ص ۷۰ الی ص ۷۵) کتاب علوم با نظر معلم مربوط انتخاب شد. در پایان، از آزمودنی‌ها خواسته شد که مجدد به سؤالات پرسشنامه‌ها پاسخ دهند.

جدول ۱. مراحل انجام طرح آزمایشی تکنیک تئاتر نمایشی

اهداف	شرح تکنیک	جلسه
بهبود سازگاری تحصیلی، بهبود تعامل اجتماعی، افزایش توجه و تمرکز، افزایش فهم و درک نسبت به انسان‌های پیرامونشان با دادن شانس خلق نمایشنامه به جای استفاده از تجهیزات و امکانات گران‌قیمت	۱. خلق نمایشنامه: از دانش‌آموزان خواسته شد که ۱۰ دقیقه در مورد نوشتن نمایشنامه با یکدیگر هم‌فکری کنند. ۲. تمرکز: در این تکنیک آزمودنی با موضوع یا موضوعاتی که قرار است روی آن کار شود، درگیر می‌شود.	اول شرح مقدمات و قوانین، خلق نمایشنامه، تمرین تمرکز
تسهیل روند برقراری ارتباط و همانندسازی، تقویت تصویرسازی ذهنی، افزایش سازگاری	۱. تکنیک طراحی: از آزمودنی‌ها خواسته شد تا در مورد شخصیت‌های مورد نظرشان مدل‌های مناسب را طراحی کنند و در مورد آن صحبت کنند. ۲. تمرکز: آزمودنی با موضوع یا موضوعاتی که قرار است روی آن کار شود، درگیر می‌شود.	دوم تکنیک طراحی، تمرین تمرکز
بهبود سازگاری تحصیلی، افزایش دامنه لغات و واژگان، بهبود روابط بین فردی، بهبود خودکنترلی	۱. آزمودنی‌ها در مورد نوشتن نمایشنامه با همدیگر هم‌فکری می‌کنند. ۲. تمرکز: آزمودنی با موضوع یا موضوعاتی که قرار است روی آن کار شود، درگیر می‌شود.	سوم نمایشنامه‌نویسی، تمرین تمرکز
بهبود سازگاری تحصیلی، افزایش دامنه لغات و واژگان، بهبود روابط بین فردی، بهبود خودکنترلی	۱. آزمودنی‌ها در مورد نوشتن نمایشنامه با همدیگر هم‌فکری می‌کنند. ۲. تمرکز: آزمودنی با موضوع یا موضوعاتی که قرار است روی آن کار شود، درگیر می‌شود.	چهارم نمایشنامه‌نویسی، تمرین تمرکز
بهبود حس همکاری و تعامل اجتماعی، بهبود سازگاری تحصیلی، تقویت تصویرسازی ذهنی و افزایش توجه و تمرکز	۱. فضاسازی: معلم به همراه دانش‌آموزان در مورد فضای نمایش هم‌فکری می‌کنند. ۲. تمرکز: آزمودنی با موضوع یا موضوعاتی که قرار است روی آن کار شود، درگیر می‌شود.	پنجم تکنیک فضاسازی، تمرین تمرکز
افزایش خودکنترلی، مسئولیت‌پذیری و مدیریت و رهبری	۱. تکنیک مضاعف‌سازی: معلم نقش دانش‌آموز را ایفا می‌کند تا او خود شاهد عواطف و هیجانات از نگاه فرد دیگر باشد.	ششم تکنیک مضاعف‌سازی
افزایش اعتماد به نفس، افزایش عزت نفس، بهبود سازگاری تحصیلی	۱. تکنیک گرم‌کردن: یک نفر شروع به صحبت می‌کند و بقیه همراهی می‌کنند، در عین حال برای گرم‌کردن از موسیقی و حرکت نیز استفاده می‌شود.	هفتم تکنیک گرم‌کردن و پیش‌نمایش
موضوع نمایش: درون آشپانه‌ها دانش‌آموزان نقش‌های مرتبط با موضوع درس را با توجه به علاقه انتخاب کردند و به تمرین سناریو و دیالوگ‌های تنظیم‌شده، تحت نظر معلم پرداختند.		هشتم، نهم و دهم در سه جلسه پایانی به اجرای نمایش پرداخته شد.

پرسشنامه خودکنترلی: این پرسشنامه را تانگی، باومایستر و بون (Tangney, Baumeister & Boone, 2004) ساخته‌اند و از ۳۶ عبارت تشکیل شده است. هدف آن سنجش میزان کنترل افراد بر خودشان است. سؤالات این پرسشنامه در یک طیف ۵ درجه‌ای لیکرت (به هیچ وجه درباره من صدق نمی‌کند: ۱، تا حدودی درباره من صدق می‌کند: ۲، برخی اوقات درباره من صدق می‌کند: ۳، بیشتر اوقات درباره من صدق می‌کند: ۴، همیشه درباره من صدق می‌کند: ۵)، در نظر گرفته شده است. برای به‌دست‌آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، مجموع امتیازات همه سؤالات با هم جمع می‌شود. حداکثر نمره برای این پرسشنامه ۱۸۰ و حداقل ۳۶ است. نمره بالاتر بیانگر خودکنترلی بالای فرد است و برعکس. روایی و پایایی پرسشنامه خودکنترلی تانگی در پژوهش موسوی مقدم و همکاران (۱۳۹۴) محاسبه و تأیید شده است. روایی همگرا این مقیاس با ارزیابی همبستگی آن با مقیاس‌های پیشرفت تحصیلی، انطباق، روابط مثبت و مهارت‌های بین فردی تأیید شده است. همچنین، پایایی آن به روش همسانی درونی، بر روی دو نمونه آماری، با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۸۳ و ۰/۸۵ به دست آمده است. ضریب آلفای کرونباخ به‌دست‌آمده برای این پرسشنامه در پژوهش حاضر، ۰/۸۸، است که نمایانگر پایایی مطلوب آن است.

پرسشنامه سازگاری تحصیلی: این پرسشنامه را بیکر و سرباک (Baker & Siryk, 1984) جهت ارزیابی توانایی دانش‌آموزان در سازگاری با محیط‌های آموزشی و پاسخگویی به چالش‌های تحصیلی، طراحی و اجرا کرده‌اند. این مقیاس اندازه‌گیری تک‌مؤلفه‌ای و دارای ۲۴ گویه است. سؤالات این پرسشنامه، در یک طیف ۷ درجه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم: ۱، مخالفم: ۲، تا حدودی مخالفم: ۳، نظری ندارم: ۴، تا حدودی موافقم: ۵، موافقم: ۶، کاملاً موافقم: ۷)، در نظر گرفته شده است. در این صورت، حداقل نمره ۲۴ و حداکثر نمره ۱۶۸ به دست می‌آید. نمرات بین ۲۴ تا ۵۶ بیانگر سازگاری تحصیلی پایین، نمرات بین ۵۷ تا ۱۱۲ نشان‌دهنده سازگاری تحصیلی متوسط و نمره بالاتر از ۱۱۳، سازگاری تحصیلی بالا را نشان می‌دهد. در پژوهش شهرکی و همکاران (۱۴۰۱)، روایی پرسشنامه با نظر متخصصان و پایایی به روش همسانی درونی و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۰ به دست آمد. ضریب آلفای کرونباخ به‌دست‌آمده برای این پرسشنامه در پژوهش حاضر، ۰/۸۱۲ شده است که نمایانگر پایایی مطلوب آن است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی، مانند فراوانی و درصدها، میانگین و انحراف استاندارد و در روش‌های آمار استنباطی برای آزمون فرضیه‌ها و تعمیم اطلاعات حاصل از نمونه به جامعه آماری، از آزمون‌های آماری تحلیل کوواریانس یک‌متغیره آنکوا ((Analyze of Covariance (ANCOVA)) و تحلیل کوواریانس چندمتغیره (مانکوا) ((Multivariate analysis of covariance (MANCOVA))، با رعایت مفروضه‌های آن، نرمال بودن Kolmogorov-Smirnov، همگنی واریانس‌ها با آزمون لون (Leven test)، همگنی کوواریانس با آزمون ام باکس (Box's M test) در سطح معناداری $\alpha=0/05$ ، استفاده شده است.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه آماری مورد مطالعه نشان می‌دهد که جنسیت نمونه، پسر؛ تعداد آن‌ها، ۴۰ نفر؛ در پایه دوم مشغول به تحصیل می‌باشند. جدول ۱، میانگین و انحراف معیار تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان را نشان می‌دهد.

جدول ۲. تحلیل توصیفی تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی

متغیر	گروه‌ها	آزمون‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار
خودکنترلی	کنترل	پیش‌آزمون	۲۰	۳/۰۸	۱/۲۵
		پس‌آزمون	۲۰	۳/۵۳	۱/۲۶
	آزمایش	پیش‌آزمون	۲۰	۲/۷۸	۱/۰۸
		پس‌آزمون	۲۰	۴/۱۴	۰/۲۸

پیش‌آزمون	۲۰	۴/۲۵	۰/۴۱
پس‌آزمون	۲۰	۴/۲۸	۰/۴۵
پیش‌آزمون	۲۰	۴/۲۴	۰/۴۸
پس‌آزمون	۲۰	۵/۹۳	۰/۲۲

اطلاعات جدول ۲، نشان داد تعداد آزمودنی‌ها در گروه‌های کنترل و آزمایش ۲۰ نفر است. در گروه کنترل، میانگین خودکنترلی در پیش‌آزمون برابر ۳/۰۸ و در پس‌آزمون برابر ۳/۵۳ است؛ اما، در گروه آزمایش، میانگین خودکنترلی از ۲/۷۸ در پیش‌آزمون به ۴/۱۴ در پس‌آزمون افزایش یافته‌است. از سویی، میانگین سازگاری تحصیلی در پیش‌آزمون برابر ۴/۲۵ و در پس‌آزمون برابر ۴/۲۸ است؛ اما، در گروه آزمایش، میانگین سازگاری تحصیلی از ۴/۲۴ در پیش‌آزمون به ۵/۹۳ در پس‌آزمون افزایش یافته‌است. با مقایسه نتایج دو گروه کنترل و آزمایش، می‌توان مشاهده کرد که در هر دو مقیاس خودکنترلی و سازگاری تحصیلی، میانگین نمرات گروه آزمایش در پس‌آزمون به‌طور قابل توجهی بیشتر از گروه کنترل است. این نشان می‌دهد که استفاده از تکنیک تئاتر نمایشی در آموزش دانش‌آموزان می‌تواند به‌طور مثبت بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی آن‌ها تأثیر بگذارد.

آزمون K-S (کولموگروف-اسمیرنوف) جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش، نشان داد که در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$)، هر یک از متغیرهای پژوهش از یک توزیع نرمال برخوردار هستند؛ چرا که مقدار سطح معناداری (Sig.)، از مقدار $\alpha=0/05$ ، بزرگ‌تر است.

جهت تشخیص همگن بودن واریانس‌ها (تساوی خطای واریانس)، از آزمون لون (آزمون همگنی واریانس‌ها)، استفاده شد. نتایج نشان داد فرض همگنی واریانس گروه‌های آزمایش و کنترل مورد تایید است؛ چرا که مقدار به‌دست‌آمده برای سطح معناداری (Sig.)، از مقدار $\alpha=0/05$ ، بزرگ‌تر است. برابری واریانس‌ها در گروه‌های مورد مطالعه، نشان می‌دهد که آزمودنی‌ها به‌طور یکنواخت در دو گروه تقسیم شده و شرایط جهت استفاده از آزمون آنکوا برقرار می‌باشد.

جهت تشخیص همگن بودن ماتریس کوواریانس گروه‌ها (آزمون باکس (M))، نتایج نشان داد در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$)، فرض همگن بودن ماتریس کوواریانس گروه‌ها، مورد تایید داده‌ها است؛ چرا که سطح معناداری (Sig.)، از مقدار $\alpha=0/05$ ، بزرگ‌تر است. برابری ماتریس کوواریانس در گروه‌ها نشان می‌دهد که در گروه‌های کنترل و آزمایش، ماتریس‌های کوواریانس مشاهده شده متغیرهای وابسته، مساوی نیست و شرایط جهت استفاده از آزمون مانکوا برقرار می‌باشد.

جدول ۲، نتایج آزمون آنکوا جهت بررسی معنی‌داری تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی بر هر یک از متغیرهای وابسته خودکنترلی و سازگاری تحصیلی را نشان می‌دهد.

جدول ۳. آزمون آنکوا، بررسی تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری	اندازه اثر
خودکنترلی	آزمون	۱۷/۱۹	۱	۱۷/۱۹	۳۸/۲۹	۰/۰۰۰	۰/۵۱
	گروه	۵/۷۴	۱	۵/۷۴	۱۲/۷۹	۰/۰۰۱	۰/۲۶
	خطا	۱۶/۶۱	۳۷	۰/۴۵	-	-	-
سازگاری تحصیلی	آزمون	۰/۲۸	۱	۰/۲۸	۲۰/۸۳	۰/۰۰۰	۰/۳۶
	گروه	۴/۳۱	۱	۴/۳۱	۳۲۶/۸۹	۰/۰۰۰	۰/۹۰
	خطا	۰/۴۹	۳۷	۰/۰۱	-	-	-

جدول ۳ نشان داد که پس از تعدیل نمرات پیش‌آزمون، در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$)، بین میانگین نمرات خودکنترلی و سازگاری تحصیلی در پیش‌آزمون (قبل از مداخله) و پس‌آزمون (بعد از مداخله)، همچنین، در بین گروه‌های کنترل و آزمایش، اختلاف معناداری وجود دارد؛ چرا که، مقدار به‌دست‌آمده برای سطح معناداری (Sig.)، از مقدار $\alpha=0/05$ ، کوچک‌تر است؛ به‌طوری‌که، با توجه به جدول ۳ که نشان داد میانگین نمرات خودکنترلی و سازگاری تحصیلی در پس‌آزمون و در گروه آزمایش، در مقایسه با گروه کنترل افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته است و از آن‌جا که آزمودنی‌ها به‌طور یکنواخت در گروه‌های کنترل و آزمایش تقسیم شده بودند (نتایج آزمون لون)، اختلاف به‌وجودآمده، نتیجه تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی در آزمودنی‌های گروه آزمایش بوده است. نتایج آزمون آنکوا نشان می‌دهد که استفاده از تکنیک تئاتر نمایشی در آموزش دانش‌آموزان تأثیر مثبتی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی آن‌ها دارد.

جدول ۳، نتایج آزمون مانکوا جهت مقایسه تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی را نشان می‌دهد.

جدول ۴: نتایج آزمون مانکوا، مقایسه تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی

منبع تغییرات	متغیرها	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری	اندازه اثر
گروه	خودکنترلی	۶/۳۷	۱	۶/۳۷	۱۵/۸۴	۰/۰۰۰	۰/۳۱
	سازگاری تحصیلی	۴/۲۰	۱	۴/۲۰	۳۰۲/۹۸	۰/۰۰۰	۰/۹۰

جدول ۴، نشان داد در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$)، بین میانگین خودکنترلی و سازگاری تحصیلی در بین گروه‌های آزمایش و کنترل اختلاف معناداری وجود دارد؛ چرا که، مقدار به‌دست‌آمده برای سطح معناداری (Sig.)، از مقدار $\alpha=0/05$ ، کوچک‌تر است؛ به‌طوری‌که، تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی بر سازگاری تحصیلی (اندازه اثر: ۰/۹۰) بیشترین است. در مراتب بعد، به ترتیب بر خودکنترلی (اندازه اثر: ۰/۳۱) تأثیرگذار است. نتایج آزمون مانکوا نشان می‌دهد که استفاده از تکنیک تئاتر نمایشی در آموزش درس علوم دانش‌آموزان پایه دوم ابتدایی، تأثیر مثبتی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی آن‌ها دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، طراحی و اجرای تکنیک تئاتر نمایشی و تأثیر آن بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان بوده است. یافته‌ها نشان داد آموزش مبتنی بر تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر دارد و مقدار آن را افزایش می‌دهد. از سویی، یافته‌ها نشان داد، تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی بر سازگاری تحصیلی بیشترین است و در مراتب بعدی بر خودکنترلی تأثیر دارد. در واقع، با به‌کارگیری فنون تئاتر نمایشی در کلاس‌های درس پایه‌های ابتدایی، به‌ویژه پایه دوم، می‌توان انتظار داشت که ابتدا خودکنترلی و سپس سازگاری تحصیلی افزایش یابد. با این وصف، می‌توان نتیجه گرفت، از جمله راه‌کارهای ایجاد تقویت و توسعه سازگاری تحصیلی و خودکنترلی در دانش‌آموزان، استفاده معلمان از تکنیک تئاتر نمایشی است. هم‌راستا با یافته‌های پژوهش حاضر، پژوهش‌های ناصری و همکاران (۱۴۰۰)، مندز مارتینز و فرناندز-ریو (Méndez Martínez & Fernandez-Rio, 2021) و آلسماری و الشائیل (Alasmari & Alshae'el, 2020)، پاپایانو و کندویانی (Papaioannou, & Kondoyianni, 2019)، آلام (Alam et al, 2021) و تمبک (Tombak, 2014) بیانگر تأثیر تکنیک تئاتر نمایشی در جریان آموزش بر دانش‌آموزان بوده است؛ لذا، بر اساس نتایج پژوهش حاضر و با توجه به این نکته که، استفاده از تکنیک تئاتر نمایشی در آموزش درس علوم به دانش‌آموزان پایه دوم ابتدایی، تأثیر مثبتی نخست بر سازگاری تحصیلی و سپس خودکنترلی

آن‌ها داشته است، در تبیین نتیجه به‌دست‌آمده باید گفت که سازگاری تحصیلی به معنای توانایی پاسخگویی موفقیت‌آمیز به تقاضاهای متنوع محیط آموزشی است. استفاده از تئاتر نمایشی در آموزش می‌تواند به دانش‌آموزان در سازگاری بهتر با محیط مدرسه و انجام وظایف تحصیلی کمک کند. این تکنیک با درگیرکردن فعال دانش‌آموزان در فرایند یادگیری، انگیزه و مشارکت آن‌ها را افزایش داده و در نتیجه، سازگاری تحصیلی بهتری ایجاد می‌کند. از سویی، پس از سازگاری تحصیلی، تکنیک تئاتر نمایشی بر خودکنترلی دانش‌آموزان نیز تأثیرگذار است. خودکنترلی به توانایی فرد در مدیریت افکار، احساسات و رفتارهای خود اشاره دارد. مشارکت در فعالیت‌های نمایشی می‌تواند به دانش‌آموزان در تنظیم هیجانات و رفتارهای خود در محیط آموزشی کمک کند. همچنین، تمرین نقش‌های مختلف در تئاتر، به بهبود مهارت‌های اجتماعی و خودکنترلی آن‌ها منجر می‌شود. در واقع، اصول تکنیک تئاتر نمایشی برای کودکان، تفریح و سرگرمی مناسبی است؛ لذا، طراحی و اجرای تکنیک تئاتر نمایشی، مهارت‌های اجتماعی و عاطفی کودکان را می‌افزاید؛ به طوری که در محیط‌های اجتماعی مانند مدرسه و کلاس درس، رفتارهای سازگارانه‌تری را از خود بروز خواهند داد؛ بنابراین، جهت بهبود کیفیت آموزشی و افزایش یادگیری مؤثرتر دانش‌آموزان، معلمان می‌توانند از تکنیک‌های آموزشی فعال مانند تئاتر نمایشی، بازی‌های آموزشی و فعالیت‌های گروهی استفاده کنند. این روش‌ها به افزایش مشارکت دانش‌آموزان و ایجاد انگیزه در یادگیری کمک می‌کند؛ به‌ویژه در درس‌هایی مانند علوم، این تکنیک‌ها به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مفاهیم را بهتر درک کنند و در عین حال مهارت‌های اجتماعی و خودکنترلی خود را تقویت کنند. همچنین، خانواده‌ها نیز باید محیطی حمایتی برای فرزندان خود فراهم سازند تا در آن احساس امنیت بیشتری داشته باشند و اعتماد به نفس آنان افزایش یابد؛ حمایت خانواده شامل تشویق به بیان احساسات، گوش‌دادن فعال به مشکلات فرزندان و فراهم‌کردن فرصت‌های یادگیری خارج از مدرسه است. همچنین، والدین می‌توانند با مشارکت در فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی، به تقویت سازگاری تحصیلی و اجتماعی فرزندان خود کمک کنند؛ لذا از هنر نمایش می‌توان برای آموزش کودکان از پایین‌ترین سن، از مهدکودک، پیش‌دستانی و دبستان تا سنین بالاتر در راهنمایی و دبیرستان و دانشگاه به خوبی بهره گرفت. با توجه به اینکه انسان با بازی پیوندی عمیق دارد و بسیاری از آموزه‌ها در بازی فرا گرفته می‌شوند، پیشنهاد می‌شود از این روش در فرایند تدریس بهره گرفته شود و با به‌کارگیری آن در آموزش، آموزه‌های علمی و اخلاقی را در قالب بازی و نمایش به تصویر کشید تا دانش‌آموزان با لذت و سرعت بیشتری اطلاعات ارائه‌شده را در ذهن بسپارند. پیشنهاد می‌شود با توجه به کاربرد گسترده هنر نمایش در آموزش دروس مختلف مانند ادبیات، تاریخ، مفاهیم دینی، ریاضی و غیره، معلمان از این تکنیک، به‌ویژه در مقاطع پایین‌تر، برای ارتقای جذابیت و اثربخشی فرآیند یادگیری و تعمیق مفاهیم درسی بهره ببرند. همچنین، با عنایت به نقش کلیدی خودکنترلی در موفقیت تحصیلی، پیشنهاد می‌شود در طی فرایند تئاتر نمایشی، با تمرکز بر عواطف و هیجانات دانش‌آموزان، نسبت به کشف و تقویت رفتار خودکنترلی آنان در بستر یادگیری اقدام شود. علاوه بر این، با توجه به نیاز مبرم دانش‌آموزان بازیگر تئاتر به تمرکز، و وجود بازی‌ها و تمرینات متعدد نمایشی برای افزایش تمرکز، پیشنهاد می‌شود از این روش برای ایجاد سازگاری تحصیلی در دانش‌آموزان و فراهم‌آوردن محیطی آرام برای یادگیری و افزایش علاقه به محیط آموزشی بهره گرفته شود. به‌طورکلی، نتایج این تحقیق حاکی از آن است که استفاده از تکنیک تئاتر نمایشی در آموزش علوم می‌تواند به عنوان یک روش مؤثر برای بهبود سازگاری تحصیلی و خودکنترلی دانش‌آموزان پایه دوم ابتدایی مورد استفاده قرار گیرد. مربیان و معلمان با به‌کارگیری این تکنیک در کلاس‌های درس، می‌توانند در ارتقای سطح سازگاری و خودکنترلی دانش‌آموزان گام بردارند.

COPYRIGHTS

©2021 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

منابع

- ابوالقاسمی، محمد؛ محمدی، حجت. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر روش یادگیری معکوس بر نگرش و عملکرد در درس ریاضی دوره ابتدایی، مجله علمی فناوری آموزش، ۱۵(۱): ۲-۸.
- احمدی جویباری، مریم (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین خودکنترلی و مسئولیت پذیری دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی (مطالعه موردی: شهرستان بابلسر)، ۱(۲): ۶۳-۷۰.
- امیری، امیر؛ کدخدایی، محبوبه؛ درخشانی، مهدی؛ خیرآبادی، زهره؛ لواف آرانی، محمدجواد (۱۳۹۱). اثربخشی نمایش درمانی بر حساسیت اضطراب، تنظیم هیجان و اضطراب تعامل اجتماعی بیماران مبتلا به اختلال اضطراب اجتماعی. مجله رشد روانشناسی، ۱۱(۵): ۱۷۱-۱۸۲.
- الوانی، سید مهدی. دانایی فرد، حسن (۱۳۹۶). روش شناسی پژوهش کمی در مدیریت: رویکردی جامع. تهران: انتشارات اشراقی و صفار.
- بشریپور، سجاد؛ عینی، ساناز (۱۴۰۱). تدوین مدل علی تدوین مدل علی سازگاری تحصیلی دانش آموزان با ناتوانی یادگیری براساس خودکارآمدی تحصیلی و اشتیاق تحصیلی با نقش میانجی تاب‌آوری تحصیلی، ناتوانی های یادگیری، ۱۲(۲): ۳۳-۱۸.
- جدیدی، سما (۱۳۹۸). نقش واسطه ای اشتیاق تحصیلی در رابطه کمک طلبی تحصیلی و سازگاری تحصیلی دانشجویان. رویش روان شناس، ۸(۱۲): ۱۰۷-۱۱۴.
- حاتمیان، پیمان (۱۳۹۷). رابطه امید و خودکارآمدی با سازگاری تحصیلی در دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه، رویش روان شناسی، ۱۳۹۷؛ ۷(۸): ۳۱-۳۸.
- حاجی شمسایی، مهدی؛ کارشکی، حسین؛ یزدی، سید امیر (۱۳۹۲). نقش خودتنظیمی در سازگاری تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر. پژوهش در نظام های آموزشی، ۷(۲۱): ۱-۱۷.
- حافظی، اکرم. (۱۳۹۰). پیش‌بینی خودکنترلی بر اساس مهارت‌های اجتماعی و رفتاری دانش‌آموزان با نیازهای ویژه ذهنی آموزش پذیر دبستان های استثنایی شهر تهران. فصلنامه مطالعات تربیتی و مکتبی، ۱۰(۲): ۶۱-۸۶.
- رضایی راد، مجتبی؛ بختیار، قادروف (۲۰۱۳). جنبه‌های روانی افزودن آموزش سیار به روش سنتی در آموزش عالی. فناوری آموزش، ۸(۳): ۱۹۷-۲۰۶.
- رحیمی، مهدی؛ زارعی، الهام (۱۳۹۵). نقش ابعاد دل‌بستگی بزرگسالان در سرزندگی تحصیلی با واسطه گری ابعاد خودکارآمدی برای مقابله با مشکلات و کمال گرایی. فصلنامه علمی پژوهشی در مدرسه و یادگیری مجازی، ۳(۱۲): ۶۹-۵۷.
- رجبی، سوران؛ علیمردی، خدیجه (۱۳۹۷). اثربخشی تئاتر درسی در افزایش مهارت‌های اجتماعی و یادگیری دروس پایه در دانش‌آموزان ابتدایی. رویکردهای نوین آموزشی، ۱۲(۲): ۹۸-۱۱۳.
- ساریخانی، ناهید؛ همایی، لیلا (۱۳۹۳). عوامل مؤثر بر سازگاری اجتماعی مهاجران: مطالعه موردی شهرستان بوئین زهرا. مجله مطالعات جامعه شناسی ایران، ۴(۱۳): ۶۷-۸۳.
- شادکام، حسن؛ یعقوبی، ابوالقاسم؛ زنگنه مطلق، فیروزه؛ پیرانی، ذبیح؛ محقق، حسین (۱۳۹۰). تدوین مدل سرزندگی تحصیلی مبتنی بر اساس معنا در زندگی با میانجیگری شادکامی در دانش آموزان. مجله روانشناسی مثبت گرا، ۷(۴): ۵۴-۴۱.
- شفیعی، صابر؛ روانان، مجتبی (۱۳۹۹). نقش سرزندگی تحصیلی در عملکرد تحصیلی دانش آموزان. فصلنامه تحقیقات

- و مطالعات علوم اسلامی، ۲(۱۲): ۷۰-۸۳.
- شهرکی، محمود؛ شهرکی، زهرا؛ شهرکی، مهین؛ داور، حسینعلی (۱۴۰۱). رابطه خودکارآمدی در سازگاری تحصیلی دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی مدارس روستایی شهرستان زهک. مجله پیشرفتهای جدید در روانشناسی، علوم تربیتی و تربیتی، ۵(۵۰): ۴۲۳-۴۵۳.
- صبحی قراملکی، ناصر؛ حاجلو، نادر؛ محمدی، سکینه (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش مهارت های زندگی بر سازگاری اجتماعی کودکان پیش دبستانی. مجله روانشناسی مدرسه، ۵(۳): ۱۱۸-۱۳۱.
- علیپور، فاطمه؛ فرید، ابوالفضل، احراری؛ عمادالدین؛ مصلح، سیدقاسم (۱۴۰۲). رابطه ساختاری بین خودکنترلی و بی صداقتی تحصیلی: نقش واسطه ای اهمال کاری تحصیلی. پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، ۱۱(۱): ۲۵-۳۸.
- قلیپور، معصومه، جلالیان، زهرا سادات، و طاهری، فاطمه. (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش مولفه های هوش اخلاقی بر خودکنترلی و خوش بینی علمی در دانش آموزان متوسطه اول. سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت، ۶(۴): ۴۸۰-۴۸۷.
- لطفی امیری، زینت، پور صفر، امیر، و قربانپور لهماجانی، علی (۱۳۹۱). نقش واسطه ای خودکنترلی و معنا در زندگی در رابطه سبک زندگی اسلامی و تعارض زناشویی. تحقیقات سبک زندگی، ۸(۱۵): ۳۳-۶۰.
- محمد امین زاده، لیلا؛ محمد امین زاده، حسن (۱۳۹۷). مقایسه سازگاری تحصیلی و رشد اجتماعی دانش آموزان دختر پایه هشتم دارای مشکلات یادگیری و بدون مشکل یادگیری شهرستان مهاباد. فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، ۱۲(۴): ۲۱۵-۲۳۰.
- محمدپور ورندی، الهه؛ حسینی طبقدهی، سید لیلا؛ عمادیان، سید علیا (۱۳۹۸). تأثیر نمایش درمانی بر رشد اخلاقی، روابط بین فردی و خلاقیت دانش آموزان پایه ششم ابتدایی. مجله رشد روانشناسی، ۸(۶): ۱۴۵-۱۵۶.
- مولایی، فاطمه؛ حجازی، مسعود؛ یوسفی افراشته، مجید، و مروتی، ذکراه (۱۳۹۹). نقش واسطه ای ذهن آگاهی در رابطه بین شور و نشاط تحصیلی دانش آموزان دختر. پژوهش در نظام های آموزشی، ۱۴(۴۸): ۷۵-۹۰.
- موسوی مقدم، سید رحمت الله؛ هوری، سهیلا؛ امیدی، عباس؛ ظهیری خواه، ندا (۱۳۹۴). بررسی رابطه هوش معنوی با مکانیزم های خودکنترلی و مکانیسم های دفاعی در دانش آموزان دختر سال سوم دبیرستان. فصلنامه علوم پزشکی، ۲۵(۱): ۶۴-۵۹.
- ناصری، فاطمه؛ سمیعی ظفرقندی، مرتضی؛ صفرنواده، مریم (۱۴۰۰). تأثیر نمایش بر پیشرفت تحصیلی و مهارت های اجتماعی دانش آموزان دختر پایه دوم ابتدایی شهر تهران. مطالعات هنر اسلامی، ۱۸(۴۳): ۵۸۰-۵۹۷.

References

- Abolghasemi, M; Mohammadi, H. A. (2020). Investigating the effect of reverse learning method on attitude and performance in elementary school math lesson, *Scientific Journal of Education Technology*, 15(1): 2-8 [In Persian].
<https://doi.org/10.22061/jte.2019.5169.2183>
- Ahmaadi Joybari, M. (2017). The Relationship between Self-control and Responsibility of the Sixth Grade Girl Elementary School Students (Case Study: Babolsar City). *Quarterly Journal of Psychology, Social Sciences and Educational Sciences*, 1(2), 63-70. [In Persian] <http://dx.doi.org/10.21859/psychol-01026>.
- Alam, S., Al-Hawamdeh, B. O. S., Ghani, M. U., & Keezhatta, M. S. (2021). Strategy of improvising drama in education: praxis of pedagogy in EFL/ESL context. *The Asian ESP Journal*, 23.
- Alasmari, N., & Alshae'el, A. (2020). The effect of using drama in English language learning among young learners: A case study of 6th grade female pupils in Sakaka City. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 8(1), 61-73.
- Alipour, F., Farid, A., Ahrari, E.-D., & Masleh, S.-Q. (2023). The structural relationship between self-control and academic dishonesty: The mediating role of academic procrastination. *Journal of Research in Educational and Virtual Learning*, 11(1), 25-38.

- [In Persian]. <https://doi.org/10.30473/etl.2023.64710.3841>
- Alwani, S. M; Danaeifard, H. (2017). Quantitative research methodology in management: a comprehensive approach. Tehran: Saffar-Eshraghi Publications. [In Persian]
- Amiri, A., Kodehghadai, M., Derakhshani, M., Kheirabadi, Z., & Lovaaafari, M. J. (2012). The effectiveness of drama therapy on anxiety sensitivity, emotion regulation, and social interaction anxiety in patients with social anxiety disorder. *Journal of Psychology Growth*, 11(5), 171-182. [In Persian].
<http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1401.11.5.7.2>
- Bakare, L. E., & James, J. A. (2019). Drama-in-education in understanding the contributing factors to aggressive behaviour among teenagers. *Journal of Gender and Behaviour*, 17(2). <https://hdl.handle.net/10520/EJC-16ebab075c>.
- Baker, R. W., Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Journal of counseling psychology*, 31(2), 179. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-0167.31.2.179>
- Basyiroh, A. N., & Yuniarti, W. Y., (2020). Applying art therapy in improving resilience in child victims of domestic violence. *Indigenous Jurnal Ilmiah Psikologi*, 5(2), 119-130. <http://dx.doi.org/10.23917/indigenous.v5i2.9812>
- Basharpour, S., & Einy, S. (2022). Developing a causal model of academic adjustment in students with learning disabilities based on academic self-efficacy and academic engagement: The mediating role of academic resilience. *Learning Disabilities*, 12(2), 18-33. [In Persian]. <https://doi.org/10.22098/jld.2022.7608.1814>
- Basom, J. (2005). The benefits of drama education. We are CCA. URL: <http://www.wearecca.com/wpcontent/uploads/2012/06/Benefits-of-Drama-Education.pdf>.
- Berghs, M., Prick, A-E. J. C., Vissers, C., van Hooren, S. (2022). Drama Therapy for Children and Adolescents with Psychosocial Problems: A Systemic Review on Effects, Means, Therapeutic Attitude, and Supposed Mechanisms of Change. *Journal of Children* (Basel, Switzerland), 9(9),1358. <https://doi.org/10.3390/children9091358>
- Conner, T. (2016). Relationships: The key to student engagement. *International Journal of Education and Learning*, 5(1), 13-22 <http://dx.doi.org/10.14257/ijel.2016.5.1.02>
- Corbett, B. A., Ioannou, S., Key, A. P., Coke, C., Muscatello, R., Vandekar, S., & Muse, I. (2019). Treatment Effects in Social Cognition and Behavior Following a Theater-Based Intervention for Youth with Autism. *Journal of Developmental neuropsychology*, 44(7), 481-494. <http://dx.doi.org/10.1080/87565641.2019.1676244>
- Darling-Hammond, L. (2016). Research on Teaching and Teacher Education and Its Influences on Policy and Practice. *Educational Researcher*, 45(2), 24-28. <http://dx.doi.org/10.3102/0013189X16639597>
- Duckworth, A. L., Taxer, J. L., Eskreis-Winkler, L., Galla, B. M., & Gross, J. J. (2019). Self-control and academic achievement. *Annual review of psychology*, 70, 373-399. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1146/annurev-psych-010418-103230>
- Freilich, R., & Shechtman, Z. (2010). The contribution of art therapy to the social, emotional, and academic Adjustment of children with learning disabilities. *The Arts in Psychotherapy*, 37(4), 97-105. <https://doi.org/10.1016/j.aip.2010.02.003>
- Gholipour, M., Jalalian, Z.-S., & Taheri, F. (2022). The effectiveness of moral intelligence components training on self-control and scientific optimism in middle school students. *Islamic Lifestyle Journal with a Focus on Health*, 6(4), 480-487. [In Persian]
- Goldstein, T. R., & Lerner, M. D. (2017). Dramatic pretend play games uniquely improve emotional control in young children. *Journal of Developmental Science*, 21(4), 1-13. <http://dx.doi.org/10.1111/desc.12603>
- Hatamian, P. (2018). Relationship between hope and self-Efficacy with academic adjustment masters student at university of Razi. *Rooyesh-e-Ravanshenas*, 7(8), 31-38. [In Persian]. <http://frooyesh.ir/article-1-354-en.html>
- Hafezi, A. (2021). Predicting self-control based on social and behavioral skills of students with mild intellectual disabilities in exceptional elementary schools in Tehran. *Journal of Educational Studies and Schooling*, 10(2), 61-86. [In Persian]

- <https://dorl.net/dor/20.1001.1.2423494.1400.10.2.3.0>
- Haji Shamsaei, M., Karashki, H., & Yazdi, S. A. (2013). The role of self-regulation in academic adjustment of male and female students. *Research in Educational Systems*, 7(21), 1-17. [In Persian]<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23831324.1392.7.21.1.5>.
- Jadidi, S. (2020). The mediating role of academic eagerness in the relationship between academic help seeking and academic adjustment of students. *Rooyesh-e-Ravanshenas*, 8(12), 107-114. [In Persian]<http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1398.8.12.15.3>
- Kamel, O. M. (2018). Academic overload, self-efficacy and perceived social support as predictors of academic adjustment among first year university students. *International Journal of Psycho-Educational Sciences*, 7(1), 86-93.
- Kayılı, G., Erdal, Z. (2021). Children's problem solving skills: Does Drama Based Storytelling Method work?. *Journal of Childhood, Education & Society*, 2(1), 43-57. <http://dx.doi.org/10.37291/2717638X.20212164>
- Lang-Ree, M. D. (2023). The therapeutic power of Theater: Combating the Rise in Childhood Anxiety and Empowering Students with Dramatic Storytelling. A thesis for the degree of Master, field of Arts, Theater arts, University of California, Santa Cruz. <https://doi.org/10.37291/2717638X.20212164>
- Li, C., Song, Y., Wang, Q., & Zhang, B. (2022). How does self-control affect academic achievement of adolescents? The dual perspectives of teacher-student relationship and mastery approach goals. *Youth & Society*, 54(8), 1402-1418. <http://dx.doi.org/10.1177/0044118X211030949>
- Lotfi Amiri, Z., Pour Safar, A., & Ghorbanpour Lafmajani, A. (2022). The mediating role of self-control and meaning in life in the relationship between Islamic lifestyle and marital conflict. *Journal of Lifestyle Research*, 8(15), 33-60. [In Persian]
DOI: 10.30473/etl.2023.64710.3841.
- Méndez Martínez, E., & Fernandez-Rio, J. (2021). Effects of a Theatrical Improvisation programme on students' motor creativity. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 26(2), 268-282. <https://doi.org/10.15823/p.2022.146.9>
- Mohammad Aminzadeh, L., & Mohammad Aminzadeh, H. (2019). Comparison of academic adjustment and social development of eighth grade female students with learning difficulties and without learning problems in Mahabad city. *Quarterly Journal of Educational Leadership & Administration*, 12(4), 215-230. [In Persian]
<https://doi.org/10.22098/jld.2022.7608.1814>
- Mohammadpour Varandi, E., Hosseini Tabaghdehi, S. L., & Emadian, S. A. (2019). The effect of drama therapy on moral development, interpersonal relationships, and creativity of sixth-grade elementary students. *Journal of Psychology Growth*, 8(6), 145-156. [In Persian]<http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1398.8.6.9.5>.
- Molai, Fatima; Hejazi, M; Yousefi Afarashteh, M, & Marvotti, Z. (2020). The mediating role of mindfulness in the relationship between academic enthusiasm and academic vitality of female students. *Research in educational systems*, 14(48), 75-90. [In Persian]
- Mousavi Moghadam, S. R; Hori, S; Omid, A; Zahirikhah, N. (2015). Investigating the relationship between spiritual intelligence and self-control and defense mechanisms in female students of the third year of high school. *Medical Sciences Quarterly*, 25(1), 64-59 [In Persian]. <http://tmuj.iautmu.ac.ir/article-1-907-fa.html>.
- Nasseri, F., Samiee Zafarghandi, M., & Safarnavadeh, M. (2021). The Effect of Drama Classes on the Educational Progress and Social Skills of Female Second Grade Elementary School Pupils in Tehran. *Islamic Art Studies*, 18(43), 580-597. [In Persian]
doi: 10.22034/ias.2021.307201.1741
- Papaioannou, T., & Kondoyianni, A. (2019). Promoting the Acceptance of the 'other' through Drama in Education. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(2), 309-320. <http://dx.doi.org/10.21612/yader.2019.018>

- Rahimi, M; Zarei, E. (2016). The role of adult attachment dimensions in academic vitality by mediating the dimensions of self-efficacy to deal with problems and perfectionism. *Scientific quarterly research in school and virtual learning*, 3(12), 57-69. [In Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23456523.1395.3.12.6.7>.
- Rajabi, S., & Alimoradi, K. (2018). Effectiveness of Curriculum Theater in Social Skills and Learning of Basic courses in Elementary Students. *New Educational Approaches*, 12(2), 98-113. [In Persian] <https://doi.org/10.22108/nea.2018.95583.0>
- Raskind, I. G., Shelton, R. C., Comeau, D. L., Cooper, H. L., Griffith, D. M., & Kegler, M. C. (2019). A review of qualitative data analysis practices in health education and health behavior research. *Health Education & Behavior*, 46(1), 32-39. <https://doi.org/10.1177/1090198118795019>
- Rezaeirad, M; Bakhtiar, GH. (2013). Psychological aspects of adding mobile education to traditional education in higher education. *Education Technology*, 8(3), 197-206.. [In Persian] <http://dx.doi.org/10.4103/2395-2296.158326>
- Sari Khani, N., & Homayi, L. (2014). Factors affecting the social adjustment of migrants: A case study of the city of Buin Zahra. *Iranian Journal of Sociological Studies*, 4(13), 67-83. [In Persian] http://ssoss.ui.ac.ir/article_23734.html
- Shadkam, H; Yaqoubi, A; Zanganeh-Motlaq, F; Pirani, Z; & Mohagheghi, H. (2021). Compiling the model of academic vitality based on meaning in life with the mediation of happiness in students. *Journal of Positive Psychology*, 7(4), 41-54. [In Persian]10.22108/PPLS.2022.131247.2217.
- Shafiei, S; Ravanan, M. (2020). The role of academic vitality in students' academic performance. *Islamic Sciences Research and Studies Quarterly*, 2(12), 70-83. [In Persian] <http://ijme.mui.ac.ir/article-1-5030-en.html>
- Shahraki, M., Shahraki, Z., Shahraki, M., & Davar, H. (2022). The relationship between self-efficacy and academic adjustment in male elementary school students in rural schools of Zahak County. *Journal of New Advances in Psychology, Educational Sciences and Training*, 5(50), 423-453. [In Persian]
- Sobahi Gharamaleki, N., Hajloo, N., & Mohammadi, S. (2016). The effectiveness of life skills training on social adjustment in preschool children. *Journal of School Psychology*, 5(3), 118-131. [In Persian] <https://doi.org/10.61186/ijes.6.1.259>
- Tangney, J. P., Baumeister, R. F., & Boone, A. L. (2004). High self-control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success. *Journal of personality*, 72(2), 271-324. <https://doi.org/10.1111/j.0022-3506.2004.00263.x>
- Tombak, A. (2014). Importance of drama in pre-school education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 143(6), 372-378. <https://doi.org/10.1111/j.0022-3506.2004.00263.x>
- Van de Water, M. (2021). Drama in education: Why drama is necessary. In SHS Web of Conferences (Vol. 98, p. 02009). EDP Sciences. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20219802009>
- VanPatten, B., & Williams, J. (2020). Theories in second language acquisition: An introduction. New York, NY: Routledge.
- Van Rooij, E. C. M., Jansen, E. P. W. A., & Van de Grift, W. J. C. M. (2017). Secondary school students' engagement profiles and their relationship with academic adjustment and achievement in university. *Learning and Individual Differences*, 54, 9-19. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.lindif.2017.01.004>